

**Прем'єр - міністру України
Гройсману В.Б.**

**Копії:
Міністру аграрної політики та
продовольства України Кутовому Т.В.**

**Міністру закордонних справ України
Клімкіну П.А.**

***Щодо проекту Декларації ООН про
права селян та інших людей, що
працюють у сільській місцевості***

м. Київ, 1 лютого 2018 року

Вельмишановний Володимире Борисовичу!

Представники громадянського суспільства високо цінують ініціативи Уряду щодо підтримки створення в Україні фермерської моделі господарювання європейського зразка і проголошення цього напрямку діяльності як пріоритетного завдання Міністерства аграрної політики та продовольства. Така позиція цілком відповідає глобальній тенденції посилення захисту прав селян та дрібних виробників сільськогосподарської продукції, яка останнім часом набуває поширення в усьому світі. Ця тенденція знайшла своє відображення у проекті Декларації прав селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості (далі – Декларація прав селян), яка наразі проходить обговорення в Організації Об'єднаних Націй у спеціально створеній Міжурядовій робочій групі при Раді ООН з прав людини.

Прийняття Організацією Об'єднаних Націй Декларації прав селян стане важливою опорою для реалізації згаданого вище курсу. Це стосується, зокрема, нормативно-правового забезпечення розвитку земельних відносин в умовах зняття мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення; вдосконалення механізмів підтримки аграрного сектору; техніко-технологічної і кадрової модернізації фермерських господарств сімейного типу та особистих селянських господарств, які сьогодні забезпечують майже половину загального обсягу виробництва сільськогосподарської продукції та біля 80% зайнятості у

сільському господарстві.

Приєднання України до Декларації прав селян сприятиме розвитку вітчизняних екологічнобезпечних продовольчих систем та життєздатних сільських спільнот, стане чітким сигналом визнання в Україні незамінної ролі малих виробників у виробництві сільськогосподарської продукції та продуктів харчування.

У зв'язку з викладеним вище звертаємося до Вас з проханням:

(i) сприяти поширенню в українському суспільстві основних ідей Декларації ООН про права селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості;

(ii) ініціювати офіційну підтримку Україною Декларації ООН про права селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості на міжнародному рівні, зокрема у Раді ООН з прав людини.

З повним текстом проекту Декларації можна ознайомитися на сайті ООН за посиланням: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/051/64/PDF/G1705164.pdf> Основні положення проекту Декларації подано у додатку (Додаток: згадане на 3 стор.).

Наперед вдячні за відповідь та просимо надіслати її на адресу: ГО «Українська мережа сільського розвитку» м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26, офіс 515 та електронну адресу network@urdn.org.

З повагою,

Всеукраїнська громадська організація «Асоціація фермерів та приватних землевласників України»,
Генеральний директор Стрижак М.І.
(044) 228 48 19, farmasuk1@ukr.net

ГС «Українська мережа сільського розвитку»,
Голова координаційної ради Бородіна О.М.
(050) 385 38 80, network@urdn.org

ГО Центр екологічних ініціатив «Екодія»,
Виконавча директорка Ставчук І.І.
(044) 353 78 42, is@ecoact.org.ua

ГО «Центр аграрних реформ»,
Генеральна директорка Молдаван Л. В.
(044) 288 93 37, lmoldavan@ukr.net

На шляху до Декларації Організації Об'єднаних Націй про права селян та інших людей, які працюють у сільській місцевості

Вступ

Прийняття Декларації про права селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості (далі - Декларація прав селян), сприятиме створенню міжнародно-правових актів, які допоможуть захисту цих прав, а також приверне увагу до таких проблем, як дискримінація селян і людей, що займаються маломасштабним виробництвом сільськогосподарської продукції та продуктів харчування в усьому світі.

Наявний проект Декларації є результатом роботи, яку протягом останніх років проводила організація «La Via Campesina» (LVC) за підтримки FIAN International і CETIM («Europe Third World Center»), а також при сприянні інших громадських рухів. Загальносвітова стратегія захисту прав селян передбачає визнання Декларації Організацією Об'єднаних Націй та формування міжнародної системи управління правами людини, побудованої на вирішенні проблем, що виникають в результаті масового руху селян, оскільки дрібні селяни належать до соціальних груп, найбільше відсторонених від прийняття суспільно-політичних рішень. В усьому світі селяни дедалі частіше наражаються на різні небезпеки і навіть стають жертвами примусового виселення та насильства.

Контекст

Нинішня редакція проекту декларації проходить стадію переговорів у Міжурядовій робочій групі відкритого складу з прав селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості (Open-Ended Intergovernmental Working Group - OEIWG). Група була створена у вересні 2012 року і є частиною Ради ООН з прав людини у Женеві. 4 травня 2017 року відбулася 4-а сесія групи OEIWG під керівництвом та координацією посла Болівії як голови-доповідача. В обговоренні були детально розглянуті основні правові питання. В цілому всі держави продемонстрували на сесії свою готовність до визнання фундаментальних прав селян в усьому світі, хоча деякі аспекти залишаються дискусійними. У квітні 2018 р. намічено провести п'яту сесію OEIWG, де має бути узгоджена остаточна редакція проекту Декларації.

Селяни та інші люди, що живуть у сільській місцевості, потерпають від систематичної дискримінації

Констатовано, що селяни та інші люди, які працюють у сільській місцевості, стають жертвами системної дискримінації, порушень прав людини та зловживань. Декларація ООН про права селян є першим важливим кроком на шляху до подолання такої дискримінації.

Міжнародні органи, які здійснюють моніторинг виконання основних договорів з прав людини, зокрема, IESCR, ICCPR, CEDAW та CERD, проводячи спеціальні процедури Ради ООН з дотримання прав людини, зібрали численні докази про поширення систематичних порушень прав селян та інших людей, які працюють у сільській місцевості. Результати досліджень Консультативного Комітету (док. ООН A/HRC/19/75, 24 лютого 2012, §43-62) також підтверджують наявність згаданих порушень та систематичну дискримінацію селян та інших людей, які працюють у сільській місцевості, особливо у сферах:

- нерівного доступу до землі та інших природних ресурсів у сільській місцевості і контролю за їх використанням;
- переформатування аграрної політики на користь вибраного вузького кола фермерів та промислового сільського господарства.

Фундаментальні права селян

Для досягнення мети Декларації та виконання її завдань необхідне визнання таких прав селян.

Право на землю стосується доступу, використання та управління землею, необхідного для реалізації прав на адекватний рівень життя, здоров'я та участі у культурному розвитку, а також права на захист від примусового виселення, від забруднення та руйнування водойм та і ін. природних ресурсів. Право на землю уособлює свободи та права, що мають вирішальне значення для дотримання інших прав сільського населення.

Право на насіння та біорізноманіття включає право на використання, вирощування, повторне використання, зберігання, обмін, транспортування, передачу та продаж насіння. Розвиваючи свою насінневу культуру, селяни створюють стійкіші та витриваліші системи ведення господарства, у тому числі в умовах глобальних кліматичних змін. Держави мають підтримувати селянські насінневі банки та сприяти їх збереженню на місці, поважно ставилися до екстериторіальних зобов'язань з конкретним посиленням на регулювання недержавних суб'єктів таких, як транснаціональні компанії. Ці положення також повинні застосовуватися і до тваринництва.

Право на продовольчий суверенітет. Продовольчий суверенітет - це право народів на здорові і відповідні їх традиційній культурі харчування

продукти, вироблені соціально справедливими і екологічно продуманими методами. Він передбачає право селян на участь у прийнятті рішень і на формування власних продовольчих і сільськогосподарських систем.

Право на гідний дохід та засоби існування в основному означає право на гідний рівень життя. Держави мали б взяти на себе зобов'язання щодо регулювання ринків, заборони монополізації та демпінгу, гарантувати чесні та вигідні ціни на сільськогосподарську продукцію, захищати доступ до ринку, до прямого продажу, підтримувати традиційні засоби виробництва, обміну та обробки сільськогосподарських продуктів.

Колективні права стосуються прав сільських спільнот на доступ, ефективне використання та управління місцевими ресурсами в інтересах місцевих жителів, оскільки більшість цих ресурсів призначено для задоволення колективних потреб. Виключно індивідуальний підхід до реалізації прав селян (надання преференцій вибраним особам) може бути згубним для громад та сприяти антидемократичним практикам, що суперечить меті та цілям самої Декларації.

Два мільярди селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості, заявляють про свої права на можливість продовжувати годувати свої сім'ї та громади. Прийняття Декларації про права селян та інших людей, що працюють у сільській місцевості, стане чітким сигналом про визнання основної ролі малих виробників продуктів харчування. Цей документ дасть їм конкретні перспективи для гідних умов праці та життя. Декларація є необхідною для сприяння розвитку стійких систем харчування на всій планеті, що може зробити світ безпечнішим.